

Közösség, politika, közélet

I. Félmúlt és jelen

A hasonló témával foglalkozó, ún. Civil Ifjúsági Jelentésben, 2006-ban, az alábbi összegzés olvasható: „A magyarországi helyzet a közösség, a részvétel tekintetében általánosságban kevés bizakodásra adhat okot. A jelenlegi állapot röviden úgy foglalható össze, hogy a fiatalok többsége egészen egyszerűen nem látja értelmét annak, hogy intézményesített formában fogalmazza meg szükségleteit, véleményét, konstruktív módon hangot adjon elképzeléseinek. A mai magyar fiatalok többsége nem hisz abban, hogy egyéni akarata, elszántsága révén helyi, regionális vagy országos folyamatok alakítójává válhat. Nem hisznek abban, hogy a településük, a régiójuk, az országuk és azon belül az ő sorsuk rajtuk, az általuk képviselt szándékokon, érdekeken is múlik. Ennek hátterében természetesen ott találjuk az elmúlt néhány évtized történelmi terheit, a szocializmus társadalmi passzivitásra készítő kulturális-politikai közegét, majd pedig a rendszerváltozást követő 16 év közösségi értékeket, civil kezdeményezéseket kevésbé támogató, a kollektív érdekképviselő lehetőségeit lassan erodáló időszakát.”

Ha a fenti megállapításokat vesszük viszonyítási pontnak, aligha kétséges, hogy a helyzet a két évvel korábban leírtakhoz képest vajmi keveset változott. Természetes, hogy ezeknek a folyamatoknak a jobbra fordulása nem történhet meg egyik napról a másikra, ugyanakkor sajnos az elmúlt néhány évben sem lehettünk szemtanúi olyan látványos és mélyreható, pozitív intézményi, szervezeti változásoknak, amelyek alapjaiban változtatták volna meg az ifjúsági korosztályok tagjainak a közösségi kezdeményezésekkel, a részvétellel, a politikával kapcsolatos attitűdjeit.

Magyarországon a közösségi nekibuzdulások sikertelensége következtében az egyik legfőbb szocializációs örökségünk a közösségi helyett az atomizált érdekérvényesítés ma már konszenzusos magatartásformája vált. Az ennek hátterében meghúzódó egyik legfontosabb tényező a bizalom. Ennek hiányában nem jöhet létre olajozottan működő, egészséges társadalom, a hiánya viszont össztársadalmi méretekben jelentkező „patologikus” jelenségeket idézhet elő. Ezek a diagnózisok pedig ma már az ifjúsági társadalomra is jellemzőek. Ahol az együttműködés, a kompromisszumkészség, az „együtt létezés” kultúrája társadalmi méretekben is hiányzik, ott ebből logikusan következik a természetes befelé fordulás, a saját sors bizonytalansága felett érzett aggodalom, a tartósan rossz társadalmi közérzet.

A rendszerváltást követő időszak egyik leg súlyosabb társadalmi jelensége a korábban létező közösségek meggyengülése, illetve rapid felbomlása és megszűnése volt. Nem volt ez alól kivétel a legszűkebb mikrokönyezet, a család sem, amely a közösségi léttel kapcsolatos szerepkészletek, -készségek megszerzésének első számú helyszíne (kellene hogy legyen).

Sokszor ismételt tétel, hogy közösségek nélkül nincsen identitás, identitás nélkül pedig nincsen individuum (egyéniség). Ennek hiánya pedig magát az egyént teszi kiszolgáltatottá. Az ifjúsági korosztályok tagjainak számára a választható identitások száma napjainkra megsokszorozódott. Az alapvetően fogyasztási mintázatokra épülő életstílus, a média által intenzíven közvetített magatartásminták, illetve az internet egyre növekvő szerepe hihetetlen mértékben kitágította a lehetőségeket. Ezzel párhuzamosan

azonban magára is hagyta a korosztályok tagjait a döntéseikben, hiszen mindezekhez sokszor nem kapják meg azt az „értelmező kulcsot”, amely segítene eligazodni e választások között.

A következőkben az ifjúsági generációk közösségi részvételével, illetve az ehhez kapcsolódó közéleti-politikai érdeklődésével, érdekérvényesítésével kapcsolatos néhány alapvető jellegzetességet tekintjük át. Tanulmányunk célja korántsem az, hogy egy részletes helyzetjelentést adjunk, mivel a téma jóval tágabb és sokrétűbb annál, mint ami ilyen szűk keretek között bemutatható lenne. Így csupán egy-két fontosabb jellegzetesség áttekintésére szorítkozhatunk. Valóságos probléma, hogy kifejezetten az ifjúsági részvételről, politikai-közéleti aktivitásáról továbbra is igen kevés megbízható adat áll rendelkezésünkre. Léteznek ugyan ifjúságkutatások, azonban ezek többnyire nem mennek túl néhány egyszerű, túl általános kérdés feltevésén (pl. szervezeti tagság, politikai érdeklődés és attitűdök), így az adatok szintjén elnagyolt kép vázolható fel a témában. Mivel pedig sajátos tulajdonságokkal jellemezhető társadalmi csoportról van szó, ezek a makrostatistikák sokszor legfeljebb a valóság felszínét érintik. Mindebből következően leginkább olyan kutatások elvégzésére lenne szükség a jövőben, amelyek kvalitatív technikákkal, a mélyebb összefüggések feltárásának szándékával közelítenek a témához.

A múlt elvarratlan szálai

Az ifjúság közélettel, politikával, illetve az ehhez kapcsolódó aktív részvétellel, vagy inaktivitásukkal kapcsolatos attitűdjeinek gyökerei természetesen jóval korábbra nyúlnak vissza. Nem is új, csupán néhány éves múltra visszatekintő jelenségről van szó. A szocializmusról, illetve az azt megelőző korszakról szóló közbeszéd immáron közel két évtizede a politika közvetlen érdekeinek hálójában vergődik. Ennek fekete-fehér dichotómiái, a jó és a rossz szembeállítása, az értelem és az érzelmek ará-

nyának felborulása (az utóbbi javára), az árnyalt megközelítések ellehetetlenítése ahhoz vezetett, hogy lényegében ma már alig találunk olyan fórumokat és csatornákat, amelyeken keresztül az ifjak és szüleik számára lehetséges lenne a családi sérelmek, a megaláztatások, a hátrányok, de a szocializmus kétségkívül jelen lévő pozitívumainak kibeszélése, a másik világának megértése. A 20. század igazságtalanságait, valódi működését, az ezek mögött lévő emberi sorsokat, kényszereket, erkölcsös és erkölcstelen döntéseket mind-mind bezárva hagytuk egy olyan üstben, amelyben ez a felhalmozott elegy egyre ellenőrizhetetlenebbül tovább fortyogott. A fiatalabbak számára ez a terhes múlt ugyan közvetlen formájában már nem létezik, legfeljebb a szülők és a nagyszülők elbeszéléseiből. A rendszerváltás/rendszerváltoztatás után született generáció is ma már lényegében betöltötte a 18-ik életévét, de már a húszas éveikben járók politikai-közösségi szocializációja is az 1990-es években ment végbe. Mivel az idősebb generációk sem néztek szembe teljes őszinteséggel és kritikusan múltjukkal, miért éppen a gyermekekkel osztották volna meg ezt? A múlt feldolgozása tehát nem csak össztársadalmi méretekben, hanem a kis mikroközösségekben, azaz a családokban is elmaradt – tisztelet a kivételnek. Vagy azért, mert túlságosan is terhelő volt, vagy azért, mert elfeledett, eltemetett sérelmet és tragédiát hozott volna felszínre. Vagy egyszerűen csak azért, mert nem jutott rá idő a gazdasági problémák, a korábban megszokott életszínvonal fenntartásáért folytatott küzdelemben. Ilyen körülmények között az ifjúsági korosztályok gondolatvilágában is leginkább csak szemellenzős, a lényegi momentumokat homályban hagyó, vagy éppen a jó és a rossz leegyszerűsítő világára szűkített képek élnek. Ha élnek egyáltalán, mivel az alap- és középfokú oktatás éppen a közelmúlt eseményeinek megtanítását és feldolgozását kezelte igen mostohán. Ennek alternatív fórumai és csatornáit, az ismeretterjesztés, a személyes történeteken keresztüli árnyalt megértés sem váltak meghatározóvá.

A formális közösségek, szervezetek hiánya

Míg a politika a pártállami időkben az ifjúsági korosztályok tagjait gyámság és kontroll alatt kívánta tartani, addig az elmúlt 18 évben annak intézményesített formájában lényegében kivont az érintettek életéből. Ez önmagában talán nem is lenne akkora baj, ha helyét képesek lettek volna átvenni a különböző civil szerveződések és kezdeményezések. Ma már széles körben ismertek a magyarországi civil társadalom gyengeségei, a szervezeti és finanszírozási háttér problémái. Halmozottan igaz ez az ifjúsági korosztályok tagjainak életében, ahol a rendszerváltás előtti – kétségkívül fenntarthatatlan – struktúra gyors felbomlását lényegében nem kísérte semmilyen komolyabb, új szervezeti háttér kialakulása. Azok, amelyek létrejöttek, csupán az érintettek töredéke számára kínálnak alternatívát. Az Ifjúság2004® kutatás adatai szerint a magyarországi serdülőknek, fiataloknak csupán 15 százaléka volt tagja valamilyen formális vagy informális közösségnek, szervezetnek. Ezek nagy része is különböző sportkörü tagságot jelentett. Ez az adat ugyanakkor nem sokban tér el az Európai Unió más országaiban tapasztaltaktól: a 27 tagállamban összességében a generáció tagjainak 22%-a tagja valamilyen szervezetnek, amelynek közel fele sportegyesületi tagság.¹ Felmerülhet a kérdés, hogy van-e értelme ennek a „lecsupaszított” szervezeti tagságra vonatkozó adatnak, pontosabban nem lehetséges-e, hogy a generáció tagjainak – bár kétségtelenül érzékelhető egyfajta passzivitás és apátia – más formáit és csatornáit részesítik előnyben az egymással való kommunikációnak és közös cselekvésnek. Itt elsősorban a különböző online technológiák közösségteremtő funkcióira gondolunk. (Ezekről a tanulmányban később még szólnunk.)

A magyarországi helyzetre visszatérve összességében elmondható, hogy hiányoznak azok a hagyományos intézményes és informális fórumok, amelyek lehetőséget biztosítanának a vitára, az együttlétre, valamilyen közös cél érdekében végzett, nem elsősorban egyéni, hanem közösségi eredményeket felmutatni képes kez-

deményezésekre. Továbbá kevés az olyan fórum is, ahol a múlt és a jelen folyamatainak megértésére, a jövővel kapcsolatos félelmek és bizonytalanság ki- és megbeszélésére lenne lehetőség.

Az elmúlt időszak ifjúsági szervezetekkel kapcsolatos pénzügyi visszaélései pedig tovább erodálták a civil társadalom, és ezen belül az ifjúsági szervezetek hitelességét a társadalom, ezen belül pedig a generáció tagjainak szemében. A generáció tagjainak többsége ezekre a szervezetekre gyanakvással és bizalmatlansággal tekint, már ha egyáltalán az információ eljut hozzájuk. Sok esetben tevékenységük láthatatlan marad, nehezen kivehetők a valódi célok, a felülről induló kezdeményezések esetében pedig számolni kell azzal is, hogy ezek sokszor nem valós igényeket próbálnak meg kielégíteni, vagy egy „nemes ügy” képviselője a megvalósítás életszerűtlenségén bukik el. Összességében pedig hiányzik az az általános támogató társadalmi attitűd, amely segítene megtenni a kezdő lépéseket abban, hogy áttörhetőek legyenek a közösségek létrejöttét bénító kognitív gátak.

II. 2006–2007***Politikai apátia?***

A rendszerváltást követő időszak lendülete kifutott, az ifjúsági korosztályok szemében a politika, a politikusok (és részben a mögötte álló értelmiség) hitelessége, a köz eseményeivel kapcsolatos bizalom az elmúlt közel két évtized mélypontján van. Az ifjúság körében is fertőz a „semmi sem az, aminek látszik” egyre szélesedő, lebénító jellegű társadalmi jelensége, már-már konszenzusa.

Összességében elmondhatjuk, hogy az ifjúság politikával kapcsolatos kiábrándultsága az elmúlt években fokozatosan nőtt. Ezzel kapcsolatos friss adatok ugyan nem állnak rendelkezésünkre, de egy 2006-os felmérés adatsora is jól mutatja, hogy bár az életkor növekedésével intenzívebbé válik a közéleti érdeklődés, azonban minden ifjúsági korosztály esetében ez az arány a teljes népesség átlaga alatt marad.

	Átlag
14–19 év	1,76
19–24 év	2,15
25–29 év	2,29
30 év felett	2,61
Teljes népesség	2,48

1. táblázat. Mennyire fontos az Ön számára a politika?
(1–5-ig terjedő skála átlagértéke)

Forrás: WIP2006

Általános jellegzetesség, hogy valamilyen nagyobb hírértékű esemény kapcsán (amelynek az elmúlt 1-2 évben több esetben lehettünk szemtanúi) élénkül csupán meg az ifjúság politikai érdeklődése és aktivitása, majd ennek lecsengése után a helyzet többnyire visszaáll a „normál” állapotba. Európai összehasonlításban pedig az is ismert, hogy a politikai folyamatok iránt a magyar ifjúsági korosztály az egyik legkevésbé érdeklődő társadalmi csoport, illetve az egyik legkisebb aktivitással vesznek részt abban bármilyen formában.²

	Magyarország	EU-15	EU-27
Részt vett-e már demonstrációban??	8,5	24,0	20,0
Aláírt e már valamilyen petíciót?	18,0	29,0	28,0
Tagja-e valamilyen civil szervezetnek?	13,0	26,0	20,0
Tagja-e valamilyen politikai pártnak?	3,2	5,0	4,9
Tagja-e valamilyen szakszervezetnek?	3,3	9,0	7,9

2. táblázat. Politikai-közéleti aktivitás (Az igen válaszok százalékos aránya)

Forrás: Eurobarometer

Az elmúlt időszak ugyan bővelkedett utcai politikai eseményekben, azonban egy 2007-es Eurobarometer kutatás szerint a magyar fiataloknak csupán alig több mint 8%-a vett részt korábban valamilyen demonstrációban. Ez csupán harmada a nyugat-európai országokban mért átlagos értéknek. Hasonlóan alacsony arányok jellemzik a közéleti-politikai véleménynyilvánítás

más formáit is: petíciót a magyar fiatalok 18%-a írt már alá, míg az uniós átlag ezen a téren 28%. A pártok és a szakszervezetek vonzereje szintén igen alacsony, bár – mint ez a táblázat adataiból is látható – ez nem csupán „magyar betegség”, hiszen az Európai Unió többi országában sem sokkal magasabbak ezek az értékek. E jelenség, amely elsősorban akár lehetne az érdektelenség, a politikától való elfordulás egyértelmű jele, könnyen lehet, hogy csupán az egyik ok. Az ifjúsági generáció számára a politika hagyományos, piramis-elven szervezett, egymással versengő pártok versenyén alapuló szervezeti mechanizmusai már kevésbé vonzóak. Egy jól körülhatárolható csoportjukhoz közelebb állnak a személyes, közvetlenül átélhető, illetve ezzel éppen ellentétesen, a globális problémákat felvállaló, sokszor a hagyományos fogalmainkkal nehezen definiálható csoportosulások, amelyek éppen ars poeticájukból fakadóan utasítják el a hivatalos struktúrákba való betagozódást.

További jellegzetesség – és ez némiképpen ellentmond az össztársadalmi méretekben jelentkező érdektelenségnek –, hogy az ifjúság egy része számára elsősorban a mozgalom jellegű, intenzív elkötelezettséget kínáló politizálási formák a vonzóbbak. Ezek azok, amelyek felépített identitást, zárt gondolati rendszereket, és ami mindebből következik, biztos viszonyítási pontokat kínálnak egy olyan makrokörnyezetben, amelyben egyre intenzívebben jelenik meg a bizonytalanság és a választható életutak sokaságából fakadó folyamatos döntési kényszer, vagy éppen ezen utak bezáródásából fakadó frusztráció. Ez a folyamat leginkább a szélsőjobboldali ideológiáknak és mozgalmaknak a népszerűségében érhető tetten.

Emellett azonban megtalálhatjuk azokat a már-már professzionális keretek között működő, többnyire globális témákat és kérdéseket zászlajukra tűző szerveződéseket, amelyek sokszor maguk is egy globális hálózat részeként tevékenykednek. Pontos adatok ezek létszámával kapcsolatban nem állnak rendelkezésünkre, azonban feltételezhetjük, hogy a legaktívabb, néhány száz fős mag körül ott találjuk az ezres

nagyságrendű szimpatizánsok köreit is. Ezek a közösségek, bár ismertségük a generáció körében elenyésző, elsősorban az online térben igen virulens kultúrát és párbeszédet voltak képesek létrehozni az elmúlt időszakban.

Ezzel párhuzamosan viszont a hivatalos kezek között történő politizálás, azaz a pártok ifjúsági szervezeteinek formális hierarchiájában való részvétel a legtöbb érintett számára igen kevésbé vonzó. Részben azért, mert az ebben való részvétel közvetlen belépőt jelentene a „nagypolitikának” az általuk taszítónak tartott konfliktusos világába, részben pedig azért, mert az uralkodó vélemény szerint a politikával való foglalkozás jóval kevésbé szól a köz-, mint inkább az egyéni érdekérvényesítésről.

Offline helyett online?

Egyértelműen az elmúlt néhány év változása-ként tarthatjuk számon, hogy az ifjúsági kommunikációban ma már kétségtelenül a digitális technológiák váltak meghatározóvá. Ebből fakadóan a közösségteremtés számos funkcióját is átveszik a különböző on-line kommunikációs és közösségi technológiák, a fórumok, blogok, közösségi oldalak. Ma már a tizenéves korosztályban lényegében alig találunk olyat, aki nem használja valamilyen rendszerességgel az internetet, de a húszas éveikben járók körében is jóval meghaladja a penetráció az országos átlagot. Ez egyben azt is jelenti, hogy ma már rendelkezésre áll egy olyan platform, amely új használati formákat, új jelenségeket honosított meg a közösségi életforma, a közéleti részvétel és a politikai véleménynyilvánítás terén.

Fontos, hogy nem maga a technológia a vonzó, hanem az általa biztosított lehetőségek, azon belül is elsősorban a társas kapcsolatok, a közösségi lét, a kommunikáció, a szórakozás, az önkifejezés és a vita. Ez a generáció a technológia fejlődését már egy organikus folyamatként élte és éli meg, természetesnek veszi, hogy ezek a lehetőségek számára rendelkezésre állnak, az ezekkel kapcsolatos tudást nap mint nap magá-

ba szívja. Mindennapjait, sőt, életét már aligha tudná elképzelni ezek nélkül az eszközök, és az általuk nyújtott szolgáltatások nélkül.

Az általános meghatározással web 2.0 elvre épülő digitális technológiák azokat a második generációs internetes szolgáltatásokat foglalják magukba, amelyek elsősorban olyan közösségekre épülnek (és építenek), amelyekben a felhasználók közösen hozzák létre a tartalmat, osztják meg egymás között az információkat. Ezeknek a formáknak a lényege, hogy a felhasználók intenzíven kommunikálnak egymással, és sokrétű kapcsolatokat alakítanak ki egymás között. A felhasználók nem passzív befogadói és fogyasztói a tartalmaknak, hanem a mindennapi élet során használható eszközöket kapnak és adnak.

Ezeknek a tartalmaknak és funkcióknak a létrehozása (és jövője) alighanem napjaink egyik legizgalmasabb internetes fejleménye, alakításában az ifjúsági generációk elsődleges szereplővé léptek elő. A lényeg a közösség, a közös tudás, a közös élmény létrehozása, legyen az alkotás, kommunikáció, vagy a legkülönbözőbb ügyekben való véleménynyilvánítás.

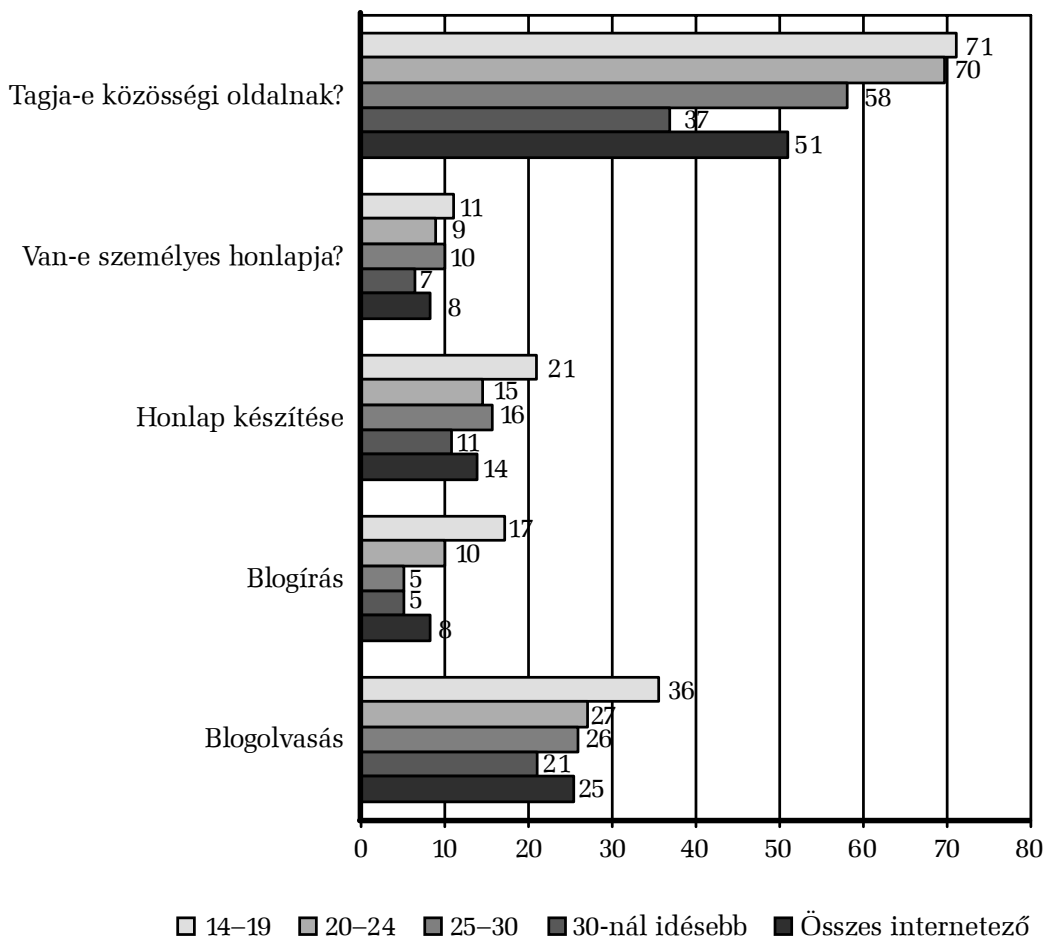
Mára egyértelműen megjelent az a csoport, akik igen aktívan élnek ezekkel a lehetőségekkel. Az első és legfontosabb jelenségei ennek a bővülő folyamatnak azok a közösségi oldalak, amelyek a kommunikációnak és az önkifejezésnek az elsődleges terepét jelentik. A World Internet Project 2007-es adatai szerint tízből hét tizenéves tagja ma Magyarországon valamilyen közösségi oldalnak, amely gyakoriság, ha a nem internetezőket is ide számítjuk, akkor is azt jelenti, hogy háromból minimum ketten regisztráltak már legalább egy oldalon. Hasonlóan magas adatokkal találkozhatunk a húszas éveikben járók körében is. A WIP adatai szerint Magyarországon (2007-ben) az érintettek 11 százaléka rendelkezett saját weboldallal, ám valószínűsíthető, hogy számuk az elkövetkezendő években még jócskán nőni fog. Ugyan konkrét információk a részleteket illetően nem állnak rendelkezésünkre, elgondolkodtató, hogy például a magyar tinédzserek 21 százaléka már megpróbálkozott valamilyen honlap szerkesztésével.

Az ifjúság élethelyzete

Blogja, azaz webes naplója a 14–19 évesek 17 százalékának van s ez az arány jóval magasabb, mint az összes internetező között mért 8 százalékos arány, azaz a blogokon keresztül megvalósított kommunikáció, a saját gondolatok és vélemények közreadása, az önkifejezés szintén elsősorban e korosztályra jellemző. A blogot olvasók aránya természetesen ennél jóval magasabb, a tizenévesek körében 36 százalék, míg az internetezők között összességében 25 százalék. Ugyan a tipikus magyar blogolvasónak a húszas éveiben járó fiatal férfiakat tekinthetjük, a blogfogyasztók körében igen magas a 18 évnél fiatalabbak aránya is. Munkanapokon 15, míg sza-

badnapokon 22 százalék ennek a korcsoportnak az aránya.³

Az internettel foglalkozó kutatásokban korábban sokszor előforduló, klasszikus érv volt az internethasználat függőségében lévő, saját maga időbeosztását, magánéletét stb. kontroll alatt tartani képtelen fiatalok képe. Sőt, az internet – és általában a digitális technológiák – fejlődésével kapcsolatban sokáig tartotta magát az a vélemény is, hogy ez beszűkíti az ifjúsági világot, egészségtelen mértékben csökkenti a személyes kapcsolatokat. Ezzel ellentétben, ha magukat az érintetteket kérdezzük, az érintettek jelentős része érzi úgy, hogy a digitális technológiákon ke-

1. ábra. Saját tartalom létrehozása az interneten – korcsoportonként (Az adott kérdésre igennel válaszolóak %-ában)

Forrás: WIP

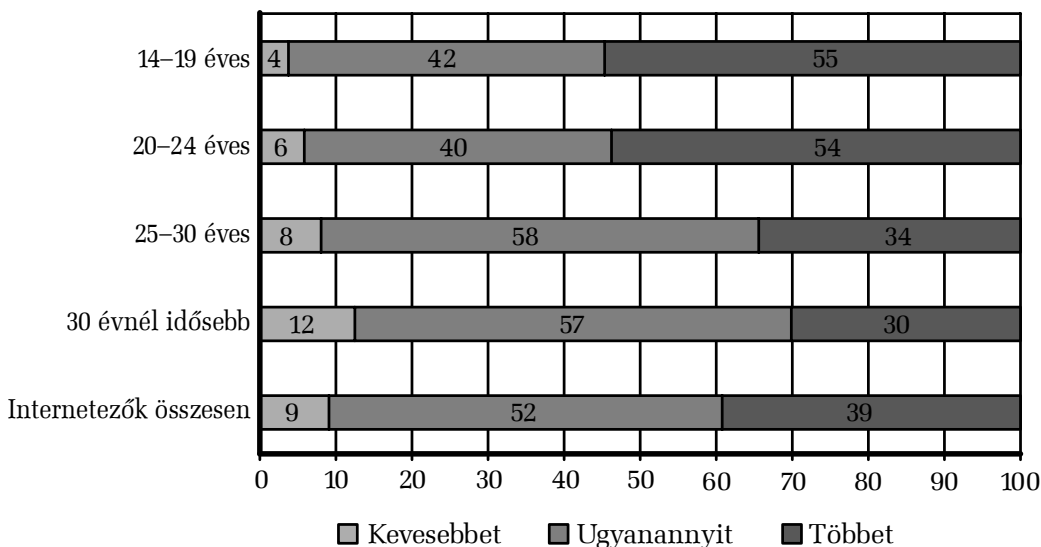
resztül megvalósuló kommunikáció hozzájárul ahhoz, hogy a személyes interakciók esetében túlságosan is feszélyező témákról felszabadultabban beszéljessenek (akár kibeszéljenek magukból dolgokat), vagy éppen ismeretlen emberek között találjanak könnyebben barátokra, társakra. A WIP adatai szerint a 14–19 éves korosztálynak mindösszesen 4 százaléka mondta azt, hogy az internet használata miatt kevesebbet érintkezik a barátaival, míg több mint fele (55 százalék) növekedésről számolt be. Ezek az adatok korántsem egy elmagányosodó korosztályról szólnak, bár kétségtelen, hogy vannak olyanok is, akiknél ez a technológiai növelte a társadalmi izoláltságot.

Magyarországon is szülők sokasága esett át már bizonyára azon a (számukra) keserű tapasztalaton, hogy gyermekük az iskolából hazatérve bekapcsolja a számítógépét, és lényegében a nem sokkal előbb abbahagyott offline kommunikációt folytatják ugyanazzal (sőt, még több emberrel) online módon. A már korábban említett nemzetközi kutatás adatai szerint a generáció tagjainak 70 százaléka a számítógépe bekapcsolása után egyből az üzenetküldő programját nyitja meg, azaz megnézi, hogy ismerősei közül

éppen ki online, és ki nem. A mélyebb összefüggéseket kereső nemzetközi kutatások arra is rámutattak, hogy az üzenetküldő programok, a közösségi oldalak nem mások, mint a haverokkal való „lötyögés” online változatai. Funkciójukat tekintve így nem sokban különböznek a hagyományos játszóterektől és találkahelyektől. A módszer ugyan más, ám a témák valószínűleg ugyanazok. Kérdés ugyanakkor, hogy ezek az online szerveződések képesek-e erejüket az offline térbe áttűtetve is eredményeket elérni.

III. Ajánlások

Az elmúlt néhány évben a kormányzaton belül az ifjúság ügye fokozatosan háttérbe került. A terület lassan visszaszorult a lényegében önálló minisztériumi reprezentációtól az amúgy is hányattatott sorsú minisztériumokon belül a hierarchia alsóbb szintjeire. Ez kétségtelenül nem tett jót azoknak a folyamatoknak, amelyekről az előzőekben szoltunk. Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy itt csak egyszerű szakpolitikai beavatkozásokról, illetve azok hiányáról lenne szó. A valódi közösségek kiépülése, ame-

2. ábra. Az internet használata miatt többet, vagy kevesebbet érintkezik a barátaival?

Forrás: WIP

lyek funkciója akár csak az „egyszerű” szórakozás, vagy éppen a „komolyabb” közéleti tevékenység nem egyszerűen csak ifjúsági, hanem jóval inkább szélesebb ösztársadalmi probléma. Varázsütésre, és rövid távon szinte biztos, hogy nem lehet látványos eredményeket elérni.

Fentebb arra hívtuk fel a figyelmet, hogy hiányoznak a jelenségek mélyét érintő kutatások. A továbblépésnek ezek szakmai kitalálása és megvalósítása lehetne az állam szakmailag felelős szerveinek egyik legfőbb feladata, mert az internet által hihetetlenül tág online-lehetőségek alapvetően átformálták és átformálják a közéletről, a politikáról alkotott hagyományos elképzeléseinket éppúgy, mint az ezekkel kapcsolatban alkalmazott hagyományos mérési módszereket. Ezeknek az ismereteknek a birtokában még azt is megkockáztathatjuk, hogy az összkép talán nem is olyan borús. A kétségkívül jelen lévő „vadhajtások” ellenére talán van miben bizakodnunk.

Ami az állam és a helyi önkormányzatok feladatait illeti, közvetlen és közvetett eszközökkel, ám kellően rugalmas formában erősíteni kell az ifjúság azon kezdeményezéseinek a támogatását, amelyek valamilyen módon az önszerveződő csoportok kialakításán alapulnak. Ezek kritériumainak megfogalmazásakor egyenrangúan kellene kezelni az online lehetőségeket, hiszen mint láttuk egyre inkább ezekre épül az ifjúság közösségi élete, egyre inkább itt jelennek meg az önkifejezés különböző formái.

A szervezeti működés a hosszú távú fenntarthatóság érdekében azonban még ezeken a

szinteken is egyre növekvő mértékben igényli a professzionalizálódó vezetést. Ezért fontos, hogy már itt rendelkezésre álljanak vezetési és projektmenedzselési ismereteket nyújtó képzési, oktatási lehetőségek, tananyagok, illetve e tudás átadására alkalmas szakemberek.

Segítő kéz nyújtásával gondoskodni kell ugyanakkor azokról, akik mindezekből kima-radnak. Még a legprecízebben kivitelezett reprezentatív kutatások sem képesek megfelelően elérni a hátrányos helyzetű, szegregálódó térségekben élő marginalizálódott ifjúsági csoportokat. A kétségkívül imponáló makrostatistikai adatok mellett így látnunk kell azt is, hogy léteznek olyan ifjúsági csoportok, akik e lehetőségek-től szinte teljesen elvágva élik mindennapjaikat. Az ő végzetes leszakadásuk megállítása az egyik legfontosabb feladat, ami természetesen nem választható el a jóval komplexebb szociálpolitikai intézkedésektől.

Jegyzetek

- 1 The main results of the Eurobarometer 2007 survey on youth. Education and Culture DG, European Communities 2007
- 2 Medián WebProfile: *Kik olvassák a hazai blogokat? Marketing és média* 2007. május 30. – június 12.
- 3 Medián WebProfile: *Kik olvassák a hazai blogokat? Marketing és média* 2007. május 30. – június 12.